

nemocenská pokladna, o niž jde, o kteréžto okolnosti mezi stranami není sporu. O jmění této společenstevní pokladny platil pak předpis čl. XXIV. cit. nem. zákona, podle něhož likvidace pokladny se má provést dle obdoby v § 42 a) nem. zákona ze dne 30. března 1888, č. 33 ř. z., ve znění zákona ze dne 20. listopadu 1917, č. 457 ř. z., což znamená, že jmění zrušené nemocenské pokladny připadá těm okresním nemocenským pokladnám, jichž členy se stali bývalí členové společenstevní nemocenské pokladny, t. j. v tomto případě okresní nemocenské pokladny v Ž.

(Nález nejv. spr. soudu z 12. prosince 1923, č. 21.206/23.)

K §§ 1 a 3 n. z. Volontéři a kancel. praktikanti u soudů nepodléhají nem. poj. povinnosti. § 1 zákona o nemocenském pojištění ze dne 15. května 1919, č. 268 Sb. z. a n., jenž stanoví všeobecné zásady o pojistné povinnosti, váže povinnost tuto na předpoklad, že osoby, o něž jde, vykonávají práce a služby na základě poměru pracovního, služebního neb učňovského. Zásada tato platí — jak vysvětluje z ustanovení § 3-i pro posuzování pojistné povinnosti státu a dalších tam uvedených veřejných korporací, neboť podle tohoto ustanovení nevztahuje se na ně pojistná povinnost podle § 1, jen pokud mají v případě onemocnění proti svému zaměstnavateli nárok na služné aspoň po dobu 1 roku. Pracovním a služebním poměrem rozumětí jest poměr mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, podle něhož tento projevuje ochotu vykonávat určité práce a služby a zaměstnavatel přijímá projevenou pohotovost na vědomí a ji disponuje. Jde tu tedy o souhlasný projev vůle obou stran, což neznamena nic jiného nežli uzavření smlouvy mezi oběma stranami buďto výslovně anebo konkludentním jednáním.

S tohoto hlediska není však pracovní čili služební poměr všeobecně nic jiného nežli poměr, jenž založen jest na služební smlouvě po rozumu § 1151 všeobecného občanského zákoníka, podle něhož vzniká služební smlouva, zaváže-li se někdo konati jinému po nějakou dobu služby. Jest pak podstatnou značkou služební smlouvy a služebního poměru, že na vykonávání služeb přísluší zaměstnavateli nárok.

Tohoto předpokladu však u voluntérů a kancelářských praktikantů zaměstnaných u soudů není. Neboť osoby, jejichž pojistnou povinnost vyslovilo naříkané rozhodnutí, nejsou ve státní službě, nejsou ve služebním poměru ku státu.

Neboť dle předpisů upravujících poměr těchto kategorií, totiž podle výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 22. srpna 1904, č. 17.616, obsahujícího předpisy o voluntérech a podle nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 18. července 1897, č. 170 (§ 25) o úpravě právního poměru kancelářských praktikantů jak voluntéři, tak i kancelářští praktikanti připouštějí se toliko k praxi, státu však z připuštění jejich nevzniká nárok na to, aby jemu skutečně konali služby. Účelem jejich zaměstnání není konání služeb státu, nýbrž vlastní průprava a výcvik, k čemuž jim stát pouze poskytuje příležitost, aby získali vědomostí a praxe pro své další životní povolání, ať v soukromé, ať ve státní službě. Schází tudíž dle názoru nejvyššího správního soudu podstatný předpoklad smlouvy služební a služebního poměru ke státu, t. j. povinnost státu konati služby a nárok státu na ně. Nekonají-li však osoby, o něž jde, práce na základě poměru pracovního neb služebního, pak schází i podmínka pojistné povinnosti po rozumu § 1 nem. zákona, jenž předpokládá konání prací a služeb na základě poměru pracovního neb služebního.

(Nález nejv. správ. soudu z 23. ledna 1924, č. 913/24.)